

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)
«ПОЛІТИЧНІ РЕЖИМИ
ТА ПОЛІТИЧНІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ»

Розробник:
Приходько Сергій,
к. політ. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава, 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Політичні режими та політичні системи сучасності
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Приходько Сергій, к. політ. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 458, навчальний корпус № 4 e-mail: serhii.prykhodko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/prihodko-sergiymikolayovich
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	«Основи політології», «Правознавство», «Історія політичних вчень», «Загальна теорія політики»

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів об'єктивного уявлення про характерні риси та специфічні особливості політичних режимів і критерії, що визначають їхню належність до одного з трьох типів; розгляд основних напрямів і тенденцій розвитку відповідних політичних систем; розкриття особливостей переходу від одного типу політичного режиму та системи до іншого; дослідження демократії, авторитаризму й тоталітаризму як явищ, характерних для новітньої епохи.

Завдання навчальної дисципліни: оволодіння систематизованими, цілісними знаннями про політичну сферу суспільства крізь призму аналізу структурних компонентів політичної системи; засвоєння теоретично-концептуальних підходів до трактування поняття «політична система», дослідження форм і закономірностей її функціонування; з'ясування структури політичної системи, основних її інститутів та функцій; виділення основних компонентів політичної системи, зокрема дослідження сутності держави як політичної форми організації суспільства та базового елементу політичної системи; ознайомлення з науковим інструментарієм дослідження динаміки трансформації політичних систем.

Компетентності:

загальні:

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький

апарат сучасної політичної науки.

СК 02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програмні результати навчання:

ПРН 08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН 13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Політична система: суть, структура та функції	8	2	2	4
Тема 2. Політичний режим як характеристика функціонально-динамічного стану політичної системи	9	2	2	5
Тема 3. Типологія політичних систем.	8	2	-	6
Тема 4. Типологія політичних режимів.	8	-	-	8
Тема 5. Демократія як тип політичної системи та режиму.	8	2	2	4
Тема 6. Авторитарні політичні системи та режими.	8	2	2	4
Тема 7. Тоталітаризм	8	2	-	6
Тема 8. Динаміка розвитку режиму та еволюція Вестмінстерської політичної системи Великої Британії.	8	2	2	4
Тема 9. Розвиток французької моделі демократії.	8	2	-	6
Тема 10. Етапи розбудови демократичного режиму і політичної системи у Німеччині.	8	2	2	4
Тема 11 Режим та політична система США: основні етапи розвитку.	8	2	-	6
Тема 12. Модернізація політичних систем в країнах Сходу (на прикладі Японії, Індії, Туреччини).	8	-	-	8
Тема 13. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку політичної системи України	8	2	2	4
Усього годин	<i>105</i>	<i>22</i>	<i>14</i>	<i>69</i>

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Реферат	Екзамен	
ПРН08	7	3	7	3	5	25
ПРН10	7	3	6	4	5	25
ПРН12	7	3	7	3	5	25
ПРН13	7	3	6	4	5	25
Разом	28	12	26	14	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Реферат	Екзамен	
Тема 1. Політична система: суть, структура та функції	4	-	2	-	-	6
Тема 2. Політичний режим як характеристика функціонально-динамічного стану політичної системи	4	-	2	-	-	6
Тема 3. Типологія політичних систем.	-	-	2	-	-	2
Тема 4. Типологія політичних режимів.	-	-	2	-	-	2
Тема 5. Демократія як тип політичної системи та режиму.	4	-	2	-	-	6
Тема 6. Авторитарні політичні системи та режими.	4	-	2	-	-	6
Тема 7. Тоталітаризм	-	-	2	-	-	2
Тема 8. Динаміка розвитку режиму та еволюція Вестмінстерської політичної системи Великої Британії.	4	-	2	-	-	6
Тема 9. Розвиток французької моделі демократії.	-	-	2	-	-	2
Тема 10. Етапи розбудови демократичного режиму і політичної системи у Німеччині.	4	-	2	14	-	20
Тема 11 Режим та політична система США: основні етапи розвитку.	-	-	2	-	-	2
Тема 12. Модернізація політичних систем в країнах Сходу (на прикладі Японії, Індії, Туреччини).	-	-	2	-	-	2
Тема 13. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку політичної системи України	4	12	2	-	-	18
ЕКЗАМЕН					20	20
Разом	28	12	26	14	20	100

Критерії оцінювання
Опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. Ґрунтовно розуміє специфіку політичної сфери та її значимість для стабільного розвитку суспільства. Відмінно володіє політологічною термінологією, професійним категорійно-поняттєвим апаратом сучасної політичної науки, застосовує ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних діячів, інститутів та ідей. Спроможний розв'язувати широке коло політологічних проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та ефективного використання як теоретичних, так і практичних знань, навичок, методів. Розуміє базові особливості реалізації влади у різних політичних системах.
3	Здобувач вищої освіти допускається суттєвих помилок при відповіді на питання. Сама відповідь відбувається на рівні простого відтворення інформації. Ознайомлений з основними політологічними термінами на рівні їх простої констатації. Розуміє специфіку політичної сфери на поверхневому рівні без визначення її значимості для стабільного розвитку суспільства. Аналіз владно-політичних відносин політичних діячів, інститутів та ідей, здійснює відірвано від історичного або сучасного контексту.
2	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє слабкий рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускається значних принципових помилок у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст. Досить фрагментарно відтворює ключові політологічні поняття, теорії та методи сучасної політичної науки. Демонструє фактичне невміння розв'язувати політологічні проблеми та задачі. Аналіз владно-політичних відносин політичних діячів, інститутів та ідей здійснює без використання теоретичних і практичних знань, навичок, методів.
1	Здобувач вищої освіти не виявляє теоретичних, так і практичних знань з основної частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал. Фактично не розуміє специфіки політичної сфери. Майже не володіє політологічною термінологією, категорійно-поняттєвим апаратом. навичок, методів.
0	відповідь відсутня

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
12-11	Із 12 запропонованих завдань надано на 11-12 правильних відповідей
	Продемонстрований високий рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти розуміє специфіку політичної сфери; застосовує ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних діячів, інститутів; здатний розв'язувати широке коло політологічних проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ.

10-9	Із 12 запропонованих завдань надано 9-10 правильних відповідей	Продемонстрований належний рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти розуміє специфіку політичної сфери; спроможний застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних діячів, інститутів; здатний розв'язувати основні політологічні проблеми та задачі шляхом використання теоретичних і практичних знань, навичок, методів.
8-7	Із 12 запропонованих завдань надано 7-8 правильних відповідей	
6-5	Із 12 запропонованих завдань надано 5-6 правильних відповідей	Продемонстрований посередній рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти частково розуміє предметну область, володіє політологічними поняттями, теоріями та методами, але знання мають поверхневий характер; виникають труднощі при розв'язуванні політологічних проблем та задач.
4-3	Із 12 запропонованих завдань надано 3-4 правильних відповідей	
2-1	Із 12 запропонованих завдань надано 1-2 правильних відповідей	Продемонстрований низький рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти практично не володіє політологічними поняттями, теоріями та методами; не здатний їх застосовувати для вирішення поставлених завдань, не вміє аналізувати владно-політичні відносини політичних діячів, інститутів та ідей.
0	усі завдання виконано неправильно	

Написання рефератів

Кількість балів	Критерії оцінювання
13-14	Дотримано всіх вимог до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання
11-12	Дотримано всіх формальних вимог до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання
8-10	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Найвні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано

5-7	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді
3-4	Є суттєві відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок
1-2	Тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми
0	реферативна робота не виконана

- *Виконання завдань самостійної роботи (в розрізі кожної теми)*

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти застосовує навички самостійної роботи, виявляє ініціативу, критичність і самокритичність при виконанні завдань, вміє проводити професійний пошук, обробляти та аналізувати факти, дані та інформацію з різних первинних та вторинних джерел, завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій
1	здобувач вищої освіти застосовує навички самостійної роботи, не завжди виявляє ініціативу, критичність і самокритичність при виконанні завдань, вміє проводити професійний пошук, обробляти та аналізувати факти, дані та інформацію з різних первинних та вторинних джерел, завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки
0	здобувач вищої освіти не застосовує навички самостійної роботи, не виявляє ініціативу, критичність і самокритичність при виконанні завдань, не вміє проводити професійний пошук, обробляти та аналізувати факти, дані та інформацію з різних первинних та вторинних джерел, завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно

Критерії та шкала оцінювання семестрового контролю (екзамену)

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го і 2-го теоретичних питань	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання уміннями і навичками.
	1	Знання щодо більшої частини програмного матеріалу фактично відсутні; поверхневе розуміння базового категорійно-понятійного та аналітично-дослідницького апарату сучасної політичної науки; відсутнє розуміння особливостей функціонування політики; відповіді на питання безсистемні.
	2	Знання більшої частини програмного матеріалу мають частковий характер; здобувач вищої освіти поверхнево володіє базовим категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної політичної науки. Наявні суттєві помилки при, у трактуванні політологічних понять і категорій. Вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах представлене у формі простої констатації фактів. Відповідь безсистемна, поверхнева.
	3	Виявлені загальні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, здобувач вищої освіти показує лише окремі знання і уміння з питань політичних процесів та явищ у різних

		історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; відповідь не дозволяє виявити сутність питання; при наведенні аргументів допускаються неточності і помилки; відповіді на уточнюючі та додаткові питання нечіткі; виявлено лише поверхневі знання з теорії політики, але припущено суттєвих помилок при їх відтворенні.
	4	Знання програмного матеріалу є достатнім, продемонстровано належне розуміння проблематики теорії політики. Здобувач вищої освіти загалом вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Відповідь намагається поєднувати з наочним викладенням матеріалу (хоча і не повною мірою). Узагальнення та висновки здійснюються самостійно, логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти при відповіді мають місце окремі ускладнення; спостерігаються ускладнення у процесі аргументації власної точки зору.
	5	Знання, передбачені програмою, є достатніми, але здобувач вищої освіти має несуттєві прогалини при у процесі відповіді; наявний достатній рівень володіння базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної політичної науки, здатності аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях; висловлюється власне ставлення, але в аргументації зустрічаються окремі неточності
	6	Продемонстрований належний рівень володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відповідь побудована на основі самостійного мислення; достатнє володіння базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної політичної науки; вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях. Проте помітні окремі несуттєві ускладнення із власним оцінюванням подій і явищ щодо теорії політики
	7	Продемонстроване ґрунтовне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відповідь побудована на основі самостійного мислення; ґрунтовне володіння базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної політичної науки; розвинуте вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах, аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку; здатність аргументовано відстоювати власну точку зору; у процесі відповіді демонструються навички самостійного політологічного мислення, відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.
для 3-го теоретичного питання	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання уміннями і навичками.
	1	Знання щодо більшої частини програмного матеріалу фактично відсутні; поверхневе розуміння базового категорійно-понятійного та аналітично-дослідницького апарату сучасної політичної науки; відсутнє розуміння особливостей функціонування політики; відповіді на питання безсистемні.

	2	Знання більшої частини програмного матеріалу мають частковий характер; здобувач вищої освіти поверхнево володіє базовим категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної політичної науки. Наявні суттєві помилки при, у трактуванні політологічних понять і категорій. Вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах представлене у формі простої констатації фактів. Відповідь безсистемна, поверхнева.
	3	Виявлені загальні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, здобувач вищої освіти показує лише окремі знання і уміння з питань політичних процесів та явищ у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; відповідь не дозволяє виявити сутність питання; при наведенні аргументів допускаються неточності і помилки; відповіді на уточнюючі та додаткові питання нечіткі; виявлено лише поверхневі знання з теорії політики, але припущено суттєвих помилок при їх відтворенні.
	4	Знання програмного матеріалу є достатнім, продемонстровано належне розуміння проблематики теорії політики. Здобувач вищої освіти загалом вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Відповідь намагається поєднувати з наочним викладенням матеріалу (хоча і не повною мірою). Узагальнення та висновки здійснюються самостійно, логічно і послідовно. Проте у здобувача вищої освіти при відповіді мають місце окремі ускладнення; спостерігаються ускладнення у процесі аргументації власної точки зору.
	5	Знання, передбачені програмою, є достатніми, але здобувач вищої освіти має несуттєві прогалини при у процесі відповіді; наявний достатній рівень володіння базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної політичної науки, здатності аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях; висловлюється власне ставлення, але в аргументації зустрічаються окремі неточності
	6	Продемонстроване ґрунтовне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відповідь побудована на основі самостійного мислення; ґрунтовне володіння базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної політичної науки; розвинуте вміння описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах, аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку; здатність аргументовано відстоювати власну точку зору; у процесі відповіді демонструються навички самостійного політологічного мислення, відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 105.

Кількість кредитів – 3,5.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, словники, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політико-правові системи світу. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 346 с.
2. Михайлова О. В. Порівняльна політологія. 2017. URL: https://stud.com.ua/79728/politologiya/porivnyalna_politologiya
3. Парламентаризм: підручник / В. А. Гошовська та ін. Київ : НАДУ, 2016. 672 с.
4. Пауел Дж.-Б. Сучасні демократичні країни. Участь у політичному житті, стабільність і насильство / Пер. з англ.: Христенко О.В., Горбатько В.К. Харків: Каравела, 2004. 288 с
5. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за заг. ред. В. Бакірова, М. Сазонова. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2008. 576 с.
6. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи. Львів: Тріада плюс, 2004. 392 с.
7. Рудич Ф. М. Порівняльна політологія: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2006. 148 с.

Допоміжні

1. Андрійчук Т. Сучасна демократія: проблеми та перспективи розвитку. Політичний менеджмент. 2012. № 4-5. С. 50-57.
2. Бучин М. Політологічний аналіз основних методик вимірювання рівня демократії у світі. *Humanitarian vision*. 2016. Vol. 2, Num. 1. С. 9–13.
3. Кириченко В. Політичні системи світу. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 218 с.
4. Мацієвський Ю. Чи можливе відродження авторитаризму в Україні. *Політичний менеджмент*. 2011. №1. С. 51-63.

5. Приходько С. М., Ільченко А. М., Макарець С. В. Політична система України у контексті багатокomпонентних класифікацій. *Політикус. Науковий журнал*. 2021. № 5. С. 65-70.
6. Шаповал В. М. Виконавча влада (теоретичний і конституційний аспекти). Київ: Москаленко О. М., 2016. 82 с. URL: <https://www.slideshare.net/CentrePravo/ss-70294103>.
7. Lührmann A., Rooney B. Autocratization by Decree: States of Emergency and Democratic Decline. *Comparative Politics*. Volume 53, Number 4, July 2021, pp. 617-649. URL: <https://www.ingentaconnect.com/content/cuny/cp/2021/00000053/00000004/art00004>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Almond, G. Comparative Politics: A Developmental Approach. URL: <https://www.questia.com/read/24120801/comparative-politics-a-developmental-approach>
2. Easton, D. A Systems Analysis of Political Life. URL: <http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=89785819>.
3. Журнал «Comparative Politics». URL: <https://jcp.gc.cuny.edu/>
4. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
5. Міжнародна асоціація політичних наук. URL: <https://www.ipsa.org/>
6. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://icps.com.ua/>
7. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
8. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
9. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.org.ua/ua/>